

Blok expertů
Průzkum znalostí o šedé literatuře
v rámci přednášky
Národní úložiště šedé literatury

V rámci stáže v NTK zpracovala:
Gabriela Nováková

Březen 2011
Praha

V rámci vzdělávání budoucích knihovníků a informačních pracovníků KISK¹ v pravidelných intervalech připravuje přednášky pořádané pod společným názvem Blok expertů. Blok si zve známé a důležité osobnosti českého knihovnictví, kteří zde mají možnost prezentovat své znalosti a zkušenosti a předávat je studentům. 16. prosince 2010 se konala přednáška PhDr. Petry Pejšové, řešitelky NUŠL², která se týkala šedé literatury a projektu Národní úložiště šedé literatury.

Ačkoliv se s šedou literaturou člověk setkává v podstatě v každodenním životě, je to termín méně známý. Proto Národní technickou knihovnu³ zajímalo, jaký vliv bude mít přednáška na povědomí studentů o šedé literatuře a na znalosti o ní. Posluchači odpovídali na otázku: „Co je šedá literatura“ před přednáškou i po ní. Nutno zdůraznit, že respondenty byli studenti Knihovnictví a informačních studií, kteří se s termínem jistě setkali.

Analýza odpovědí opravdu ukázala, že každý student měl možnost setkat se s názvem šedá literatura. Přesnost odpovědí před přednáškou však nebyla vysoká. Nedostatky znalostí se ukázaly převážně ve způsobu publikování a v dostupnosti široké veřejnosti. Lze docenit, že studenti projevují znalosti o šedé literatuře v oblastech, se kterými měli možnost se setkat a které jsou zároveň pro ně nějakým způsobem neobvyklé nebo výjimečné (vysokoškolské, studentské práce, výroční zprávy). Novinkou z této oblasti pro ně naopak byly dokumenty každodenního využívání (sociální sítě, e-maily, telefonní hovory, blogy, SMS).

Výzkumu se účastnilo pouze 59% zúčastněných, avšak na 61% z nich měla přednáška prokazatelný dopad. Výsledek se projevil především v odstranění nepřesností ve znalostech studentů a v dokreslení představ posluchačů o typech dokumentů, které termín šedá literatura zaštiťuje. Hlavním úspěchem přednášky tak bylo rozšíření vědomostí o tématu.

Výsledkem byla i různá kreativní řešení odpovědí (viz obr. 1).

Jeden z důvodů, proč se o šedé literatuře příliš neví, je určitě to, že je méně přístupná a obtížně se vyhledává. Její podstatou jsou však hodnotné informace, které není možné nikde jinde najít. Může tak dobře sloužit pro vědu a výzkum i pro uspokojení informačních potřeb soukromých osob.

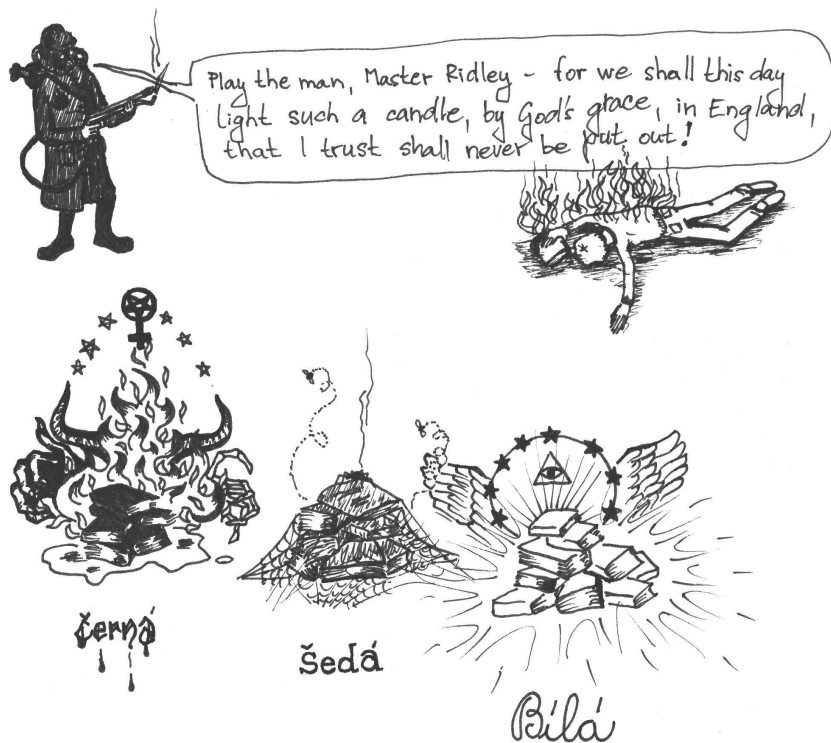
¹ Kabinet informačních studií a knihovnictví.

² Národní úložiště šedé literatury.

³ Národní technická knihovna je pověřená budováním NUŠL

KISK prepares lectures for future librarians and information professionals which is called Blog of Experts. One of this experts is PhDr. Petra Pejšová who presented Grey Literature. Here students answered: „What is Grey Literature?“. One Answer before and one after the lecture. It took part 59% of students, 61% of them had a positive result from lecture. Every Student met with term Grey Literature, but Answers wasn't correct or accurate. It exist many document types which aren't wellknown. So the lecture was succesfull. The Lecture improved student's knowledge. Grey literature has own important place between other documents and it's neccesary to support this dokument type for science and research.

Informace vytvořena na všech úrovních
státních, akademických, duchovních a přírodních

Obrázek 1

Vliv přednášky na povědomí studentů o šedé literatuře

FF MU v Brně

Ústav České literatury a knihovnictví

	Situace před přednáškou	Situace po přednášce
1	Šedá literatura je literatura, která není publikovaná.	Šedá literatura je vydávaná institucemi, které literaturu primárně nevydávají (VŠ, AV ČR, soukromé osoby).
2	Šedá literatura není oficiálně vydaná a tudíž není běžně dostupná.	Šedá literatura není oficiálně vydaná a tudíž není běžně dostupná.
3	Šedá literatura je neoficiálně vydaná literatura, např. firemní; není běžně dostupná.	Šedá literatura je neoficiálně vydaná literatura, např. firemní; není běžně dostupná.
4	Šedá literatura → obchodní korespondence, veškerá literatura, která se normálně nedostává na veřejnost; vnitřní stanovy.	Business, akademické, vědecké materiály, které jsou zprostředkovány institucemi, které toto nemají jako primární činnost.
5	Literatura, která není dostupná pro veřejnost.	
6	Informace vytvořená na všech úrovních vládních, akademických, obchodních a průmyslových ...	
7	To, co není publikováno oficiálně.	To, co není publikováno oficiálně.
8	Neoficiální publikace.	
9	Diplomové, bakalářské práce, skripta.	Firemní literatura, školní práce.
10	Šedá literatura je literatura zveřejňovaná netradičními cestami.	Šedá literatura je literatura zveřejňovaná netradičními cestami.
11	Firemní (různé dokumenty – porady, jednání, jejich zápisy); různé vnitřní zdroje, které nejsou běžnému lidu dostupné; školní práce.	
12	Šedá literatura je literatura těžko dostupná/firemní literatura ...; literatura, ke které se nedostane každý.	
13	Šedá literatura je literatura, která není určená přímo pro veřejnou distribuci, většinou také nemá ISBN. Např. diplomové práce, firemní dokumenty, výroční zprávy atd.	... a spousta dalších okruhů dokumentů
14	Šedá literatura jsou diplomky, bakalářky; literatura dostupná jenom pro studijní účely.	Patří tam i email, blogy ...
15	Šedá literatura jsou dokumenty, které nejsou „přímo, snadno“ přístupné. Absolventské, studentské práce, v rámci studentské/pracovní sítě.	Šedá literatura je literatura, která není dostupná v nakladatelské síti. Obsahuje firemní literaturu, zápisy z porad, telefonních hovorů.
16	Šedá literatura není běžně dostupná, př. diplomové práce.	
17	Šedá literatura jsou diplomové práce, bakalářské práce, seminárky, publikace, výzkumy. V archivech, v knihovnách.	

18	Šedá literatura je literatura, která není běžně dostupná, např. firemní, školská – seminárky, výzkumy	+ aj. vědecké, sociální sítě
19	Šedá literatura je literatura, která není oficiálně vydávána. Je jen v rámci určité organizace – diplomové práce, firemní zprávy.	Vysokoškolské práce (kvalifikační), letáky, vládní dokumenty, e-maily, blogy, sociální sítě, zprávy, sms, konferenční materiály, firemní literatura + ? informace v reálném čase, neověřené informace, nedůvěryhodná? – neformální komunikace, multimédia, sociální sítě. Úložiště v digitálním prostoru? - repositář
20	Šedá literatura – ta, která se nedostává do vydání, je většinou uložena na místě. Př. Diplomky, firemní zápisy, výroční schůze ...).	
21	Literatura, která není běžně dostupná, např. Výroční zprávy, patenty	
22	Šedá literatura je nevydaná literatura – diplomky, podnikové zprávy... .	

Vliv přednášky na znalosti o ŠL: ////////// (8/22)

Žádný účinek přednášky: //// (5/22)

Neodpověděl/a: ////////// (9/22)

Koncept přednášky:

1. Šedá literatura

- 1.1. Definice
- 1.2. Druhy
- 1.3. Význam
- 1.4. Důvěryhodnost šedé literatury
- 1.5. Klasifikace
- 1.6. Tvůrci šedé literatury

2. Repositáře

3. Projekt NUŠL

- 3.1. Cíle
- 3.2. Výstupy
- 3.3. SW řešení
- 3.4. Možnosti spolupráce
- 3.5. CDS Invenio
- 3.6. ESP Fast
- 3.7. Partnerská síť
- 3.8. Zveřejnění v NUŠL
- 3.9. Osobní archiv

4. Informační zdroje

- 4.1. Odborné publikace
- 4.2. Webové stránky
- 4.3. Semináře
- 4.4. GL12, GreyNet, OpenGrey